

Azərbaycanın liderliyi ilə Cənubi Qafqazda həyata keçirilən sülh prosesi artıq öz məntiqi sonluğuna, yəni barış sazişinin imzalanmasına yaxınlaşır. Avqustun 8-də Vaşinqtonda - Ağ Evdə Ermənistan-Azərbaycan arasında sülh sazişi mətninin paraflanması ilə bölgədə normallaşma və əməkdaşlıq üçün geniş imkanlar açılıb.

Milli maraqlarının təmini istiqamətində yürütdüyü müstəqil və qətiyyətli siyasət nəticəsində beynəlxalq hüququn prinsip və normalarına uyğun ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin edən Azərbaycanın ortaya qoyduğu sülh modeli dünyada da böyük təqdir və rəğbətlə qarşılanır. Prezident İlham Əliyevin son 20 günə yaxın müddət ərzində müxtəlif nüfuzlu tribunalardan ölkəmizin həqiqətlərini çatdırması, istər Nyu Yorkda BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyasındakı, istər Qəbələdə Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət Başçıları Şurasının 12-ci Zirvə Görüşü zamanı etdiyi çıxışlar, istərsə də Kopenhagendə keçirilən "Avropa Siyasi Birliyi"-nin 7-ci Zirvə toplantısındakı mühüm görüşləri zamanı verdiyi mesajlarla dünyada əbədi sülhün bərqərar olması üçün mühüm çağırışlar edib.

BMT TŞ-nin qətnamələrini özü yerinə yetirərək Cənubi Qafqazda davamlı sülhə rəvac verən ölkənin lideri kimi Prezident İlham Əliyevin Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trampın və Misir Ərəb Respublikasının Prezidenti Əbdülfətah əs-Sisinin dəvəti ilə Yaxın Şərq Sülh Sammitində iştirak etməsinin də bu baxımdan təsadüfi xarakter daşmadığı gün kimi aydındır.

O cümlədən oktyabrın 9-da Tacikistanın paytaxtı Düşənbədə keçirilən MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclası çərçivəsində dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin arasında baş tutan görüş iki ölkə arasında münasibətlərin tam normal məcraya yönəldiyini göstərdi.

Mühüm siyasi-diplomatik hadisə

Düşənbədə keçirilən MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclası regional əməkdaşlığın gücləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdi. Adıçəkilən iclas çərçivəsində ölkəmizin rəhbəri İlham Əliyev və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin arasında baş tutan görüş mühüm siyasi-diplomatik uğur kimi dəyərləndirilməlidir. Çünki iki qonşu ölkənin liderləri arasında keçirilən görüş, sözün həqiqi mənasında Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində yeni mərhələyə keçid oldu.

25 dekabr 2024-cü ildə baş vermiş faciəvi hadisə görüşün əsas mövzunu təşkil etdi. Həmin tarixdə Azərbaycan Hava Yollarına (AZAL) məxsus təyyarənin Rusiya Hava Hücumundan Müdafiə sistemləri tərəfindən vurulması nəticəsində təyyarədə olan 67 nəfərdən 38-i həlak olmuş, yalnız pilotlarımızın qəhrəmanlığı sayəsində 29 nəfər sağ qalmış, onlar da hamısı yaralanmışlar. Baş verən faciə Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində ciddi gərginlik yaratmışdı. Ən ali səviyyədə Azərbaycan tərəfi Rusiyadan törətdiyi əmələ görə üzr istəməyi, kompensasiya ödəməyi və bu faciənin törədilməsində günahı olanların cəzalandırılmasını qətiyyətlə tələb etmişdi. Düzdür, qəza baş verdikdən bir az sonra Rusiya Prezidenti dövlətimizin rəhbərinə zəng vuraraq bununla bağlı üzrxahlığını dilə gətirmişdi, amma digər tələb olunan məsələlər açıq

Solovyovların, zatulinlərin niyyətləri gözlərində qaldı

Bütün istiqamətlər üzrə əlaqələr inkişaf edir

qalmışdı ki, bu da təbii olaraq iki dövlət arasında münasibətlərin soyumasına gətirib çıxarmışdı.

Düşənbədə Vladimir Putinin "Görüşümüzdə daha həssas mövzu - bizim hava məkanında baş verən aviasiya faciəsi ilə başlamaq istərdim. Artıq həmin vaxt bizim aramızda birinci telefon danışığı əsnasında mən faciənin məhz Rusiya səmasında baş verdiyinə görə üzr istədim, həm də həlak olanların ailələrinə ən səmimi başsağlığı verdim. İstərdim ki, bütün bunları təkrar edim, yenidən söyləyim və qeyd edim, biz sözsüz ki, razılaşdığımız kimi, istintaqa hər cür kömək göstəririk" deyə söyləməsi Rusiyanın bu dəfə məsələdə konstruktiv mövqə tutduğunu ortaya qoydu.

Rusiyanın HHM sistemlərinin bu faciəyə səbəb olduğunu etiraf edən Kreml rəhbəri bildirdi ki, bu cür faciəli vəziyyətlərdə tələb olunduğu kimi, Rusiya tərəfindən kompensasiya üzrə hər şey ediləcək və bütün vəzifəli şəxslərin hərəkətlərinə hüquqi qiymət veriləcək.

Prezident İlham Əliyev öz növbəsində bu vəziyyəti nəzarətdə saxladığına görə Vladimir Putinə təşəkkür etdi: "Sizinlə dəfələrlə fikir mübadiləsi aparmış, həmçinin komandalarımızın üzvləri daim təmasdadırlar. Siz şəxsən istintaqın gedişinə nəzarət edirsiniz və bizim heç bir şübhəmiz olmayıb ki, o, bütün məsələləri obyektiv araşdıracaq. Ona görə də bizim görüşümüzdə məhz bu məsələyə aydınlıq gətirməyi zəruri hesab etdiyiniz üçün Sizə bir daha minnətdarlığımı ifadə etmək istərdim".

Azərbaycan və Rusiya liderlərinin ölkələrimizin ikitərəfli əlaqələrinin dinamik inkişafına və təyyarə qəzası ilə bağlı yaranmış soyuqluğun aradan qaldırılmasına yönəlmiş Düşənbə görüşü kifayət qədər konstruktiv keçdi.

Təbii ki, Azərbaycan və Rusiya arasında proseslərin müsbət yöndə inkişafı həm də iki dövlət arasında gərginlik olmasında maraqlı olan Qərbdəki bəzi qərəzli dairələrə və Rusiya Federasiyası içərisində olan bəzi antiəzərbaycançı qruplaşmalara ağır zərbə oldu. Məlumdur ki, ötən ilin dekabrında Rusiya hava məkanında baş verən təyyarə qəzasını bəhanə edərək araya nifaq toxumları səpənlər heç də az deyildi. Ötən müddətdə hadisələri daha da gərginləşdirməyə çalışan qüvvələr xalqlarımız arasında milli zəmində düşmənçilik yaratmaq niyyətində idilər və bunun üçün əllərindəki rüporlar vasitəsilə hər cür çirkinlikləri edirdilər. Onlar obyektiv səbəblərdən Rusiya-Azərbaycan arasında yaranmış gərginliyin müharibə həddinə çatmasında belə, maraqlı idilər və necə deyirlər, alovu körükləməklə məşğul idilər.

Lakin Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin 9 oktyabr görüşü və aparılmış müzakirələr ikitərəfli münasibətlərin tam normal məcraya yönəldiyini ortaya qoydu. Bununla həmçinin Qərbdəki bəzi qərəzli qüvvələrin, eyni zamanda içərilərində Marqarita Simonyan, Vladimir Solovyov və Konstantin Zatulin kimilərinin olduğu muşldu qruplaşmaların da arzuları gözlərində qaldı.

Yürütdüyü balanslaşdırılmış xarici siyasət kursu sayəsində dünyanın əksər ölkələri tərəfindən etibarlı tərəfdaş ölkə kimi tanınan Azərbaycan Rusiya ilə də daim qarşılıqlı etimada əsaslanan münasibətlər qurub. Tarixən mədəni, humanitar, iqtisadi əlaqələrin mövcud olduğu iki ölkə arasında 2022-ci il fevralın 22-də imzalanan bəyannamə ilə Azərbaycan-Rusiya münasibətləri strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib. Buna görə də təyyarə qəzası ilə bağlı iki ölkə

kə arasında yaranmış gərginliyin aradan qalxması, Bakı-Moskva münasibətlərinin normallaşması hər iki tərəf üçün vacib əhəmiyyət daşıyır. Bu, iki qonşu ölkə arasında ki hətərtəfli münasibətlərin qalıbiyyəti kimi də xarakterizə oluna bilər.

Düşənbə görüşündə Vladimir Putin söylədi ki, qarşılıqlı maraqlarımız bir çox sahədə üst-üstə düşür və çox yaxındır. Əlbəttə, hər şeydən əvvəl bu, iqtisadi-ticari əlaqələrə aiddir: "...Sizin bu mövzuya diqqətiniz sayəsində bizim humanitar əlaqələrimiz həmişə yüksək səviyyədə olub. Ancaq biz indi bu barədə hələ danışacağıq. Birincisi, bununla bağlı Sizə minnətdarıq, ikincisi, əlbəttə, özümüz də hər şeyi edəcəyik ki, bu dinamika qorunub saxlanılsın".

Prezident İlham Əliyev əlavə etdi ki, bu il təkcə iqtisadi-ticari münasibətlər deyil, həm də bütün istiqamətlər üzrə əlaqələr uğurla inkişaf edir, əmtəə dövriyyəsinin artımında yaxşı dinamika mövcuddur. Həmçinin bütün başqa istiqamətlər üzrə heç bir yerdə hər hansı gecikmə və yaxud geriləmə olmayıb: "Əksinə, Sizinlə təsdiq etdiyimiz yol xəritələri uğurla həyata keçirilir".

Rusiyanın təyyarə qəzasına görə Azərbaycanı üzrxahlıq etməsi özlüyündə ədalətli və güclü iradəni ehtiva edir. Bundan sonra da iki ölkə arasında emosionallıqdan uzaq sakit təmasların davam etməsi mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu məqamda Rusiya tərəfindən atılacaq daha bir vacib addım isə bu ölkədə yaşayan və RF vətəndaşı olan etnik azərbaycanlılara qarşı qərəzli təqiblərin dayandırılması olmalıdır. Əminik ki, iki ölkə liderlərinin konstruktiv ruhda keçən və ikitərəfli münasibətlərin tam normal məcraya yönəldiyini göstərən görüşündən sonra bu problem də öz həllini tapacaq.

*YasəməN MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*